

Plán péče
o
národní přírodní památku
Vrkoč

na období
2027–2038

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	1
1.1 Základní identifikační údaje	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany	2
1.6 Kategorie IUCN	2
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ	2
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	2
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav	3
1.8 Cíl ochrany	3
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	4
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	4
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů	4
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů	7
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti	9
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	10
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	11
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	11
2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích	11
2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích	11
2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody	12
2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky	12
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup	12
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	13
3. Plán zásahů a opatření	14
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	14
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání	14
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	15
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	15
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	15
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	15
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	16
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území	16
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	16
4. Závěrečné údaje	17
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	17
4.2 Použité podklady a zdroje informací	17
4.3 Seznam používaných zkratk	19
4.4 Podklady pro plán péče zpracoval	19
5. Přílohy	20

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	518
kategorie ochrany:	národní přírodní památka
název území:	Vrkoč
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Okresní národní výbor Ústí nad Labem
číslo předpisu:	
datum platnosti předpisu:	10. 06. 1966
datum účinnosti předpisu:	20. 06. 1966

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Ústecký kraj
okres:	Ústí nad Labem
obec s rozšířenou působností:	Ústí nad Labem
obec s pověřeným obecním úřadem:	Ústí nad Labem
obec:	Ústí nad Labem
katastrální území:	Vaňov

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území

Katastrální území: Vaňov – 776807

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
384/2		ostatní plocha	neplodná půda	26 124	26 124
Celkem					26 124

* Výměra parcel v ZCHÚ nebo jejich částí byla stanovena dle GIS a může se lišit od jiných evidencí.

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	–	–		
vodní plochy	–	–	zamokřená plocha	–
			rybník nebo nádrž	–
			vodní tok	–
trvalé travní porosty	–	–		
orná půda	–	–		
ostatní zemědělské pozemky	–	–		
ostatní plochy	2,61	–	neplodná půda	2,61
			ostatní způsoby využití	–
zastavěné plochy a nádvoří	–	–		
plocha celkem	2,61	0		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:	–
chráněná krajinná oblast (včetně zóny):	České středohoří (III., IV. zóna)
překryv s jiným typem ochrany:	–
mezinárodní statut ochrany:	–
<u>Natura 2000</u>	
ptačí oblast:	–
evropsky významná lokalita:	Porta Bohemica (CZ0424141)

1.6 Kategorie IUCN

III – přírodní památka nebo prvek

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Vypreparovaná čedičová žíla s typickým rozpadem horniny.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. útvary neživé přírody

útvár	geologická charakteristika	popis útvaru	kód předmětu ochrany*
sloupcovitá odlučnost (varhany)	Nápadný skalní útvar vyběhající ze svahu Labského údolí je tvořen třetihorní čedičovou žilou vystupující ze souvrství kaolinických pískovců křídového stáří. Při chladnutí získala čedičová tavenina vějířovitě uspořádané sloupce. Je to způsobeno rozpukáním horniny při zmenšování objemu chladnoucího magmatu a vytvořením sloupcovité odlučnosti orientované kolmo na plochu ochlazování. Pro Vrkoč se obecně používá název "žíla", ale je to vlastně nepřesné označení. Žíla je deskovitý útvar s krátkými sloupky orientovanými napříč deskou, zde se však podle orientace slupců jednalo pravděpodobně o hlubokou depresi v křídovém povrchu (rokli?), do které nateklo čedičové magma.	Geologický útvar s unikátní ukázkou sloupcovité „vějířovité“ odlučnosti olivinického čediče tvarované do obráceného vějíře (milíře).	a

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

1.8 Cíl ochrany

A. útvary neživé přírody

útvár	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
sloupcovitá odlučnost (varhany)	Zachování unikátního geologického výchozu.	• bez antropogenního poškození • pokryvnost dřevin: max. 20 (procenta)

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Základní charakteristika území

Výrazné vypreparované těleso vulkanitu s vějířovitou odlučností sloupků.

Geologie a geomorfologie

Geomorfologicky se jedná o mohutnou čedičovou žílu vypreparovanou ze souvrství křídových pískovců. Výrazný geologický útvar na levé straně Labského kaňonu vystupující nad Vaňovský přístav. Čelo skalnatého masivu utváří zčásti podloží santonských pískovců, které byly v miocénu proraženy čedičovým magnatem, jehož následným rozlivem po povrchu pískovců vznikly příkrovy, tuhnutím uvnitř pískovcových vrstev pně a žíly. Postupným chladnutím hornina rozpukala na sloupy, orientované kolmo k ploše tuhnutí. Těleso vlastního Vrkoče utuhlo uvnitř souvrství pískovců v podobě mohutné žíly, která se postupným působením tlaku z několika stran a následného chladnutí uspořádala do pěti- až šestibokých sloupků olivinického čediče o průměrech do 20 cm – vznik vějířovitého uspořádání. Jemnozrná základní hmota čediče obsahuje vyrostlice olivínu a pyroxenu a místy dutinky s bílými zeolity. K odkrytí tělesa neovulkanitu došlo erozí málo pevných sedimentů při prohlubování Labského údolí (dle Rapprich 2012, Drahekoupil 2015). Pro hlavní předmět ochrany byl v minulosti vypracován geologický inventarizační průzkum (Chváta 1989). Kromě toho je geologie Vrkoče popisována v mnoha jiných článcích a publikacích, např. Cajz et al. (1996) nebo Rapprich (2012).

Geomorfologické zařazení území (Demek & Mackovčín 2014):

Soustava: Krušnohorská soustava, Podsoustava: Podkrušnohorská podsoustava, Celek: České středohoří, Podcelek: Verneřické středohoří, Okrsek: Litoměřické středohoří

Hydrologie

Území odvodňuje řeka Labe, která se zásadním způsobem podílela na vypreparování čedičové žíly Vrkoče. Severní prudké svahy Vrkoče spadají do údolí Podlešínského potoka, který se také podílí na vypreparování žilného útvaru. Erozní síla potoka je nesrovnatelně menší, nestačil se zahlubovat tak rychle a mimo území NPP překonává výškový rozdíl na okraji pevného čedičového příkrovu Vaňovským vodopádem se závěrečným stupněm vysokým 12 m (nejvyšší vodopád Českého středohoří).

Botanická charakteristika

Vlastní skalní masiv řadíme dle mapování biotopů ke Skalní vegetaci s kostřavou sivou (*Festuca pallens*) T3.1 svazu *Alyso-Festucion pallentis*. Lesní porost je dominantně tvořen Suťovými lesy (L4) svazu *Tilio acerion*, při severní hranici chráněného území se nachází Květnaté bučiny L5.1 svazu *Fagion sylvaticae*. Lesní porosty jsou na mnoha místech zasaženy výskytem trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*), zejména v jižní části území. Lesní typy jsou zde zastoupeny zejména 1Z8 – zakrslou (habrovou) doubravou lipnicovou přecházející na bázi 3J3 – lipovou javořinu s pitulníkem a 2A1 – javorobukovou doubravu

bažankovou. V průběhu botanického inventarizačního průzkumu (Machová 2013), bylo v chráněném území zaznamenáno 158 druhů cévnatých rostlin. Z nejvýznamnějších je třeba zmínit druh lomikámen trsnatý vlnatý (*Saxifraga rosacea* subsp. *steinmannii*), který je českým endemitem. Kromě údolí Labe jižně od Ústí n. L. roste jen u Semil, na Vrkoči byl znovu potvrzen v roce 2008 (Nepraš et al.). Dále je chráněné území významné výskytem tařice skalní (*Aurinia saxatilis*), která porůstá osluněné skalní výchozy.

Při bryologickém průzkumu (Němcová 2014) bylo na území NPP Vrkoč, v jejím ochranném pásmu a v nejbližším okolí nalezeno celkem 89 druhů mechorostů (17 játrovek a 72 mechů). Mechorosty zde rostou na různých typech substrátů: na kůře stromů, tlejícím dřevě, holé minerální i lesní půdě, výjimečně na nepůvodním pevném substrátu jako beton, popř. zídky. Největší spektrum druhů se vyskytuje na kamenech a skalách se širokým spektrem stanovišť od trvale zaplavených a mokrých kamenů v korytech potoků (hydro- a hygrofytické druhy) až po suché, trvale osluněné substráty na temenech skal na vrcholu hřebene.

Regionálně fytogeografické zařazení území (Skalický 1988):

Oblast: Thermophyticum, Kod: T,

Obvod: Thermobohemicum, Kod: Ces_T,

Okres: Labské středohoří, Kod: 4b,

Potenciální přirozená vegetace (Neuhäuslová et al. 1998):

Černýšová dubohabřina (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*)

Zoologická charakteristika

Zoologický význam území se může hodnotit jako průměrný. V rámci projektu „Implementace soustavy NATURA 2000 na územích v péči AOPK ČR a jejich monitoring“, který probíhal v letech 2012 až 2014, byly v NPP Vrkoč zpracovány inventarizační průzkumy motýlů (Černý 2013), fytofágních brouků (Čtvrtečka 2013), střevlíkovitých a velkých drabčíkovitých brouků (Moravec 2015), pavouků (Kůrka 2014), měkkýšů (Horáčková 2014) a obratlovců (letounů) (Majer 2013).

Z řádu motýlů (Lepidoptera) bylo v území zjištěno celkem 256 druhů, což dle odhadu autora průzkumu (Černý 2013) představuje zhruba 70 % zde skutečně přítomných druhů. Převažují mezofilní druhy listnatých lesů. Z významnějších lze uvést např. drobníčky (Nepticulidae) *Stigmella cathartica*, *S. floslactella* a *S. carpinella*, kteří minují v listech řešetláku, lísky a habru, dále vzpřímenky (Gracillariidae) *Caloptilia fidella* a *C. semifasciata* žijící monofágně na chmelu a babyce, klíněnku (Gracillariidae) *Phyllonorycter stettinensis* vázanou na olši lepkavou, zavíječe (Pyralidae) *Acrobasis tumidana*, jehož housenka žije v zámotku mezi spředenými listy dubů. Zjištěny byly také dva na lokalitě hojně druhy řazené do čeledi srpkřídlecovitých (Drepanidae) a zároveň do červeného seznamu: můrice březová (*Tetheella fluctuosa*) a m. dvojtečná (*Ochropacha duplaris*).

Z fytofágních brouků (Coleoptera) bylo v rámci pěti exkurzí provedených v letech 2011–2013 zjištěno pouhých 49 druhů (Čtvrtečka 2013) [přes malou rozlohu však může lokalita hostit několik set druhů fytofágních brouků, pozn. AOPK]. U 3 nejvýznamnějších druhů nosatců (Curculionoidea) jsou uvedeny podrobné nálezové okolnosti a připojeny komentáře.

Moravec (2015) zpracoval střevlíkovité a velké drabčíkovité brouky (Coleoptera: Carabidae, Staphylinidae: Staphylinina) odchycené do zemních pastí v rámci IP pavouků (Kůrka 2014). Celkem bylo zjištěno 24 druhů střevlíků a pouhé 3 druhy velkých drabčíků, z nichž asi nejvýznamnější je prokázání výskytu střevlíka měděného (*Carabus cancellatus*). Faunisticky významný je nález střevlíka zlatého (*Carabus auratus*), jedná se však o atypický výskyt

příslušníka populace s centrem výskytu na plošině v okolí výše položeného Podlešína. Je velmi pravděpodobné, že v současnosti (2025) tato populace v důsledku pokračujícího oteplování podnebí a vysychání krajiny v předmětném území zcela vymizela. Při zpracování dalšího materiálu ze zemních pastí byl zaznamenán výskyt fytofágních druhů brouků: reliktních bezkřídlých nosatců (Curculionidae) *Acalles camelus* a *Ruteria hypocrita* a velmi vzácného, rovněž bezkřídlého, zatím jen přibližně určeného druhu vyklenulce (Byrrhidae) *Curimopsis* cf. *austriaca*. Tyto nelétavé druhy dokládají nepřerušenu kontinuitu a zároveň vysokou hodnotu zdejších klimaxových lesních porostů.

Arachnofauna je reprezentována celkem 89 druhy (Kůrka 2014), většina jsou typické prvky mezofytika. Čtyři druhy typické pro české termofytikum byly zjištěny převážně na skalách: běžník *Cozyptila blackwalli* (severní expozice), snovačka *Dipoena melanogaster* (mimo skal též v bučině), pavučenka *Nematogmus sanguinolentus* (jihovýchodní expozice) a pokoutník *Textrix denticulata* (skalý obou expozic). Další druhy, např. plachetnatka *Helophora insignis*, snovačka *Phycosoma inornatum* a pavučenka *Saloca diceros*, preferují mezofytikum a na Vrkoči byly zjištěny v bučině (severní expozice). Na jihovýchodním úpatí skalních stěn byl zjištěn blíže neurčený druh rodu sklípkánek (*Atypus* sp.). Velmi vzácným a přirozené biotopy preferujícím druhem je snovačka nezdobená (*Phycosoma inornatum*). Většina zmíněných druhů preferuje klimaxová stanoviště, tj. stanoviště minimálně narušená antropickými vlivy, a jsou významnými bioindikátory přirozených stanovišť. V souladu se stávajícím plánem péče by mělo být jižní až jihovýchodní úpatí skal s přilehlou loukou udržováno bez porostů dřevin - vyšší oslunění svědčí zejména termofilní složce araneofauny.

V rámci IP malakologického (Horáčková 2014) byl potvrzen výskyt 28 druhů suchozemských plžů (Mollusca: Gastropoda), což představuje 11 % z celkového počtu 249 měkkýšů známých z území ČR. Žádný z nalezených druhů nemá zvláštní bioindikační nebo ochranný význam. Převážnou většinu malakofauny tvoří lesní druhy, žijící v suťových lesích celého území.

Zoologický IP zaměřený na letouny (Majer 2013) provedený v roce 2011 uvádí výskyt celkem 10 druhů netopýrů, např. netopýra velkého (*Myotis myotis*) a vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*). Validita těchto dat je však v NDOP zpochybněna. Z obojživelníků je významný hojný výskyt mloka skvrnitého (*Salamandra salamandra*) podél toku Podlešínského potoka a v jeho blízkém okolí a z plazů užovky hladké (*Coronella austriaca*).

Mykologická charakteristika

Při inventarizačním průzkumu lišejníků (Wagner 2013) bylo zaznamenáno 34 druhů, což je po lichenologické stránce nízká druhová bohatost. Vyskytuje se zde malý počet běžných druhů lišejníků, zajímavější biotop je Podlešínský potok, kde se v korytě na balvanech vyskytuje *Verrucaria praetermissa* (VU).

Negativní vlivy na lokalitě nebyly zjištěny, běžná turistika lišejníky neohrožuje. Z hlediska lichenologie nejsou žádné zásahy nutné. Pravděpodobné znečištění ovzduší vlivem provozu na sousední frekventované komunikaci má negativní vliv především na epifytické lišejníky (pouze 6 běžných druhů). Periodické odstraňování dřevin, případně i travního drnu na čedičových sloupech, navržené v plánu péče nemá na lišejníky negativní vliv.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
HOUBY: Lišejníky			
<i>Circinaria caesiocinerea</i>		DD	silikátové nebo vyvřelé, přímo osluněné až mírně zastíněné skály. V nižších a středních polohách patří k nejhojnějším saxikolním lišejníkům v ČR.
<i>Cladonia caespiticia</i>		NT	na substrátu ve skalních štěrbinách
<i>Cladonia pyxidata</i>		DD	terikolní druh kyselých půd, skalní výchozy, ve spárách či v místech s drobnou akumulací půdy
<i>Myriolecis hagenii</i>		NT	borka listnatých dřevin s vysokým pH, osvětlené solitérní stromy, světlé lesy
<i>Myriospora rufescens</i>		DD	výskyt na silikátových substrátech, zpravidla na osluněných místech v nižších a středních polohách, pravděpodobně ohrožený druh, s nedostatkem údajů
<i>Verrucaria praetermissa</i>		VU	na kamenech v korytě Podlešínského potoka
ROSTLINY: Mechorosty			
kýlnatka ostnitá <i>Scapania mucronata</i>		DD	štěrbina ve skalní stěně, severní svah
ROSTLINY: Cévnaté rostliny			
bělozářka liliovitá <i>Anthericum liliago</i>	ohrožený	NT	xerothermní doubrava
jeřáb český <i>Sorbus bohemica</i>	kriticky ohrožený	EN	subacidofilní teplomilná doubrava na SZ svahu Vrkoče
jeřáb dunajský <i>Sorbus danubialis</i>		NT	roztroušeně po celém území NPP, skála a její okraje
jestřábník sivý <i>Hieracium caesium</i>		NT	skalní trávník, terásky
kavyl Ivanův <i>Stipa pennata</i>	ohrožený	NT	skalní trávník
lilie zlatohlavá <i>Lilium martagon</i>	ohrožený		fragment bučiny při severním úpatí
lípa velkolistá srdcolistá <i>Tilia platyphyllos</i> subsp. <i>cordifolia</i>		DD	suťový les
locika vytrvalá <i>Lactuca perennis</i>		NT	skalní teráska ve vrcholové partii NPP, do 10 rostlin
lomikámen trsnatý vlnatý <i>Saxifraga rosacea</i> subsp. <i>steinmannii</i>	silně ohrožený	EN	v roce 2022 sedm trsů v dolní části východní až SV skalní stěny Vrkoče, vitalita dobrá
okrotice bílá <i>Cephalanthera damasonium</i>	ohrožený	NT	při jižní hranici NPP Vrkoč, ojediněle
rmen barvířský <i>Anthemis tinctoria</i>		NT	bazifilní doubrava
skalník celokrajný <i>Cotoneaster integerrimus</i>		NT	osluněné výchozy skal, roztroušeně až hojně
smldník olešníkový <i>Peucedanum</i>		NT	dolní část východní až SV skalní stěny Vrkoče

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
<i>oreoselinum</i>			
svízel sivý <i>Galium glaucum</i>		NT	bazofilní doubrava
tařice skalní <i>Aurinia saxatilis</i>	ohrožený	NT	osluněné skalní partie, jv.-z. svah, skalní štěrbin
tomkovice jižní <i>Hierochloë australis</i>		NT	doubrava pod vrcholem v sz. části NPP
třemdava bílá <i>Dictamnus albus</i>	ohrožený	NT	okraj lesa a skalní stepi
trýzel škardolistý <i>Erysimum crepidifolium</i>		NT	xerothermní doubrava
BEZOBRATLÍ: Pavouci			
běžník Blackwallův <i>Cozyptila blackwalli</i>		NT	skály severní expozice, 2 ex. v prosevu substrátu (21. 5. 2014), vitální populace, stálý výskyt
BEZOBRATLÍ: Motýli			
můrice březová <i>Tettheella fluctuosa</i>		VU	suťový les, živná rostlina – bříza, vzácně osika, vitální populace, stálý výskyt
můrice dvojtečná <i>Ochropacha duplaris</i>		NT	suťový les, živná rostlina – olše, bříza, vzácně topol, vitální populace, stálý výskyt
BEZOBRATLÍ: Brouci			
sřevlík zlatý <i>Carabus auratus</i>	kriticky ohrožený	VU	skalní step v okolí vrcholu, 1 ex. v zemní pasti, atypický / přechodný výskyt
<i>Carabus cancellatus cancellatus</i>		NT	skalní step v okolí vrcholu, více ex. v zemních pastech; v regionu aktuálně ohrožený druh s trvale klesající abundancí, stálý výskyt nutno ověřit
<i>Eutrichapion facetum</i>		NT	louka u paty skalnatého hřbetu, živná rostlina – vikve a kozinec sladkolistý, vitální populace, stálý výskyt
<i>Ocypus macrocephalus</i>		NT	suťový les, více ex. v zemních pastech, vitální populace, stálý výskyt
<i>Orchestes subfasciatus</i>		NT	rozvolněný dubový les na vrcholu, živná rostlina – duby, vitální populace, stálý výskyt (v současnosti je v Čechách hojný)
<i>Sirocalodes quercicola</i>		NT	skalní step na vrcholu, živná rostlina – zeměděm, vitální populace, stálý výskyt
<i>Tasgius morsitans</i>		VU	suťový les a proniká do skalní stepi, více ex. v zemních pastech, vitální populace, stálý výskyt
OBRATLOVCI: Obojživelníci			
mlok skvrnitý <i>Salamandra salamandra</i>	silně ohrožený	VU	Podlešínský potok a okolí, dospělci zasahují do NPP, vitální populace, stálý výskyt (2022-05)
OBRATLOVCI: Plazi			
ještěrka obecná <i>Lacerta agilis</i>	silně ohrožený	VU	pozorování jednoho samce, vitální populace, stálý výskyt
ještěrka živorodá <i>Zootoca vivipara</i>	silně ohrožený	NT	pozorování jedné samice
užovka hladká <i>Coronella austriaca</i>	silně ohrožený	VU	pozorování jednoho jedince, vitální populace, stálý výskyt
OBRATLOVCI: Ptáci			

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
krkavec velký <i>Corvus corax</i>	ohrožený		pozorování dvou hnízd na V straně skály (hnízdění)
OBRATLOVCI: Letouni			
netopýr dlouhouchý <i>Plecotus austriacus</i>	silně ohrožený	VU	detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj
netopýr hvízdavý <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	silně ohrožený		detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj
netopýr pestrý <i>Vespertilio murinus</i>	silně ohrožený		detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj
netopýr rezavý <i>Nyctalus noctula</i>	silně ohrožený		detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj
netopýr ušatý <i>Plecotus auritus</i>	silně ohrožený		detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj
netopýr večerní <i>Eptesicus serotinus</i>	silně ohrožený		detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj
netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	kriticky ohrožený	NT	detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj
netopýr vodní <i>Myotis daubentonii</i>	silně ohrožený		detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj
netopýr vousatý <i>Myotis mystacinus</i>	silně ohrožený		detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj
vrápenec malý <i>Rhinolophus hipposideros</i>	kriticky ohrožený	VU	detektorovací transekt (6 bodů); nevěrohodný údaj

* dle červených seznamů ČR: CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT či LR-nt – téměř ohrožený, LC-att – taxon vyžadující pozornost, DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje, LC – málo dotčený, NA – nevhodný pro hodnocení, NE – nevyhodnocený, EX – vyhynulý, RE – regionálně vyhynulý; podle Grulich & Chobot (2017), Kučera et al. (2012), Liška & Palice (2010), Holec & Beran (2006), Hejda et al. (2017), Farkač et al. (2005; jen pro skupiny neuvedené v novější edici), Chobot & Němec (2017).

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Mrazové zvětrávání horniny.

b) biotické disturbanční činitele

V celém labském údolí je mnohonásobně přemnožená spárkatá zvěř, která ovlivňuje také území národní přírodní památky Vrkoč. Lesní porosty jsou eutrofizované, zvěř svým pastevním tlakem omezuje přirozenou obnovu lesních porostů, mění druhové složení bylinného patra a způsobuje jeho devastaci. V podrostu tak dominují nitrofilní a ruderalní druhy (kopřiva, netýkavka malokvětá, merlíky, lebedy).

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Skalnatý útvar Vrkoče v dnešní podobě byl odkryt koncem 19. století při stavbě železnice Praha – Drážďany, kdy postupnou těžbou kamene a kameniva došlo k odkryvu čela čedičové žíly s geologickým útvarem. O zachování skály pro další generace a konce těžby se tehdy zasadil významný geolog a petrograf J. E. Hibsche z Homole u Panny a proslulý železniční stavitel ing. Alois Negrelli.

Prvním právním předpisem o ochraně území i přes dřívější snahy bylo vyhlášení Chráněného přírodního výtvoru „Vrkoč“ dne 10. 6. 1966. Území leží zároveň v CHKO České středohoří a EVL Porta Bohemica.

b) lesní hospodářství

Území NPP Vrkoč není vedeno jako lesní pozemek, lesnický se zde nehospodář.

c) zemědělské hospodaření

V blízkosti chráněného území neprobíhají žádné zemědělské aktivity.

d) rybníkářství

–

e) myslivost

Území NPP je součástí honitby Chvalov - Přemyslovka CZ4214110012. Na území NPP nejsou žádná myslivecká zařízení.

f) rybářství

–

g) rekreace a sport

Území NPP a jeho blízké okolí patří k turisticky hojně navštěvované lokalitě. Atraktivnost území je jednak dána snadnou dostupností z nedalekého centra města Ústí nad Labem (zastávka MHD) a potom umístěním na trase naučné stezky Vrkoč – Větruše.

V dobách působení Ústeckého horského spolku (rok 1884) patřil Vrkoč díky zbudované vrcholové vyhlídce a malé turistické chatě s restaurací u Podlešínského vodopádu (rovněž označován za Vaňovský vodopád) k oblíbenému a k velice hojně navštěvovanému místu. Dochovaná vyhlídka dodnes skýtá návštěvníkům pohled do Labského údolí, na Střekovská zdymadla a zříceninu hradu Střekov. Vyhlídka leží na území NPP, bývalá chata a vodopád jsou za hranicemi NPP.

h) těžba nerostných surovin

V rámci stavebních prací na železniční trati Praha – Drážďany v roce 1850 došlo na lokalitě k odtěžení několika skalních bloků. Díky zasazení J. E. Hibsche a A. Negrelliho o ukončení těžby nebyla žádná další činnost prováděna. Na skalním masivu nebyly dodnes prováděny žádné terénní úpravy spojené s bezpečností provozu na železnici a blízké silnici (sanace skal, instalace bezpečnostních zábran a sítí). V chráněném území není stanoven žádný dobývací prostor.

i) jiné způsoby využívání

–

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

Územní plán Ústí nad Labem 2011–2021 (nový plán nebyl dosud schválen)

Plán péče o NPP Vrkoč 2016–2026

Nařízení vlády 2/2025 Sb. z 18. 12. 2024 o zřízení EVL Porta Bohemica

SDO o EVL Porta Bohemica č.j. MZP/2023/630/1283 z 26. 5. 2023

Plán péče o CHKO České středohoří na období 2025–2034

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast: České středohoří				
Soubor lesních typů (SLT)*	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
1X	dřínová doubrava	DBZ 3–5 DBP 2–5 BB+2 LP+2 HB+1 BŘK+1 MK+1 CER+ dřín	2,13	81,61
3J	lipová javořina	BK 1–3 LP 1–3 HB+3 JV 2–3 JD 1–2 (JL JS) 1–2 DB 1–2 (BŘK TS) 1 TŘ	0,48	18,39
Celkem			2,61	100

Přirozená dřevinná skladba dle Průša (1971). Území NPP (p. č. 384/2 v k. ú. Vaňov) je zapsáno jako ostatní plocha.

Přílohy:

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

V území se nenachází vodní tok. Podlešínský potok protéká za hranicemi NPP.

Přílohy:

T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Žilný skalní útvar s navazujícími osypy a sutěmi tvoří celé území NPP. Charakteristická vějířovitá odlučnost čediče (přesněji olivínického bazanitu) je nejlépe viditelná na čelní stěně žíly, která byla v minulosti částečně odtěžena v souvislosti se stavbou železniční trati. Výrazná sloupcovitá odlučnost je v celém průběhu žíly dobře viditelná i z vyhlídky. Pod ní je žíla vyerodována do podoby téměř nepřístupné skalní rokle s kolmými až převislými stěnami.

Přílohy:

T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

Celé území je tvořeno jednou nelesní parcelou, která je většinou zarostlá stromy.

Přílohy:

T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. útvary neživé přírody

útvary neživé přírody:	sloupcovitá odlučnost (varhany)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
bez antropogenního poškození	Tento indikátor dokládá určitý rozpor v hodnocení některých geologických objektů, které vznikly lidskou činností, konkrétně odtěžením části skalního masivu. Bez odtěžení by se neodkryl pohled na neobvyklou vnitřní strukturu horniny a nebylo by co chránit. Kromě Vrkoče je podobných příkladů v Českém středohoří více, např. PP Radobýl, NPP Dubí hora nebo NPP Panská skála. Další těžba by už byla z hlediska ochrany jevu nežádoucí a znamenala by jeho zánik, jako k němu téměř došlo v případě NPP Čertova zeď na Liberecku, kde jsou chráněny jen nepatrné zbytky vytěžené žíly vulkanitu. V případě NPP Vrkoč byla odtěžena část čelní stěny žíly kvůli stavbě železniční trati. K dalším antropogenním zásahům nedošlo. Vandalismus (odlamování sloupců, sprejování nebo pomalování skalních stěn) také nebyl pozorován.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
pokryvnost dřevin: max. 20 (procenta)	Vlastní skalní útvar téměř nezarůstá náletovými dřevinami s výjimkou plochy pod spodní částí čelní stěny, kde se rozšiřuje porost agresivního akátu a v jednom místě i ostružiníku. Hlavním negativním rysem od doby vyhlášení až do roku 1994 bylo expanzivní šíření trnovníku akátu v prostoru okolo skalních stěn. Porost byl téhož roku za spolupráce CHKO České středohoří a Města Ústí nad Labem odstraněn za výsledného efektu vylepšení pohledové expozice na samotný geologický jev.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	zhoršující se

Od odstranění náletu trnovníku akátu v roce 1994 neproběhl ze strany správy CHKO v území výraznější managementový zásah. Zásahem bylo docíleno zlepšení pohledové expozice na

unikátní geologický jev společně s posílením populace kvetoucí tařice skalní na skalních římsách ve spodních částech skal díky oslunění. Pravidelnou údržbu v podobě sečení travnatého pozemku pod čelní stěnou Vrkoče nadále zajišťuje dle dohody vlastník pozemku Statutární město Ústí nad Labem. Do těchto prací je zahrnuta i nepravidelná údržba odstraňování travního drnu z čedičových sloupců. Poslední zásah vlastníka pozemku kromě pravidelného sečení trávy proběhl po upozornění správy CHKO na začátku roku 2025, kdy byl vyřezán rozrůstající se porost ostružiníku přímo pod čelní stěnou.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem je zachování geologického jevu a jeho dobré viditelnosti. Vedlejším zájmem je zachování porostu tařice skalní na skalních terasách, římsách, ve spárách skal a na sutích. Mezi další zájmy ochrany patří zachování a podpora životních podmínek pro výskyt populace mloka skvrnitého v ochranném pásmu.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o lesní ekosystémy na lesních pozemcích

–

b) péče o vodní ekosystémy

–

c) péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Rámcová směrnice péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

–

Pro období platnosti tohoto plánu péče (ze strany správy CHKO) je uvažováno pouze s občasným periodickým odstraňováním dřevin (zejména trnovníku akátu) z prostoru čelní stěny a vyšších pater skalních říms, v odůvodněných případech i travního drnu z čedičových sloupců. Posledním zásahem financovaným správou CHKO byly výřezy křovin v západní a jihozápadní části NPP v prostoru kolem vyhlídky. Výřezy na ploše cca 0,2 ha byly financovány z programu “Life České středohoří”.

d) péče o populace a biotopy rostlin a hub

Periodickým odstraňováním náletových dřevin, zejména trnovníku akátu, společně s travním drnem na čedičových sloupech dojde k uvolnění prostor, oslunění a zlepšení podmínek pro kvetení a generativní množení tařice skalní. Zásah je dle aktuálního stavu potřeby naplánován do intervalu 1× za 5 let na ploše cca 0,03 ha. Vzrostlé náletové dřeviny budou na konci letního období ručně navrtány, do vývrtů bude aplikován herbicid a po uschnutí budou dřeviny v podzimním období pokáceny.

e) péče o populace a biotopy živočichů

Všechny dosavadní zoologické průzkumy (motýli, fytofágní brouci, letouni) doporučují z hlediska ochrany původní fauny zejména bezodkladnou likvidaci trnovníku akátu. Z hlediska fauny fytofágního hmyzu se jeví jako vhodné zachovat rozvolněný typ porostu na vrcholu geologického útvaru, tj. zabránit jeho přílišnému uzavření. Ponechávat všechny odumřelé a doupné stromy. Pokračovat v pravidelném kosení louky u paty skalního hřbetu.

f) péče o útvary neživé přírody

Prioritní je zajištění dobré viditelnosti geologického předmětu ochrany, zejména čelní stěny čedičové žíly s vějířovitou odlučností. Jedná se o odstraňování náletu i vzrostlých stromů akátu v prostoru čelní stěny Vrkoče. Před výřezem a kácením bude vhodné na akáty během léta aplikovat chemický přípravek, aby do doby kácení uschly a dále nezmlazovaly.

Předmětem výřezu může být i porost ostružiníku, pokud se znovu objeví pod hlavní skalní stěnou. Dále se výřez může týkat i náletových dřevin ve stěně mezi čedičovými sloupci.

g) zásady jiných způsobů využívání území

–

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území je uveden v tabulkových a mapových přílohách.

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Hospodářský režim na pozemcích sousedících s NPP Vrkoč se řídí charakterem způsobu hospodaření vlastníka (nájemce). Většina pozemků v ochranném pásmu a blízkém okolí spadá do kategorie lesa ve správě Statutárního města Ústí nad Labem, další pozemky mají charakter dopravních koridorů (železnice, silnice) s režimem ochranných pásem. V minulosti ani v současnosti nebyly pozorovány žádné větší destrukční vlivy na vlastní NPP. V souvislosti s blízkým železničním koridorem a jeho zabezpečením zároveň neproběhly ani nejsou plánované žádné terénní úpravy s fixací skal a svahů (instalace zábran a sítí před padajícími kameny).

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Pravidelná údržba celkem čtyř kusů hraničních stojanů rozmístěných kolem obvodu NPP (2 ks u výstupové značené a 1 ks u sestupové neznačené cesty, 1 ks vedle hlavní skalní stěny). Jedenkrát za dobu platnosti plánu péče je třeba obnovit pruhové značení.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovacá dokumentace

Již více než 35 let se uvažuje o rozšíření MZCHÚ Vrkoč o navazující prostor Vaňovského vodopádu (viz např. Chvátal P. (1989): Inventarizační průzkum geologický – chráněný přírodní výtvar Vrkoč – Vaňovský vodopád). Hlavní překážkou rozšíření a přehlášení je v posledních desetiletích nedostatečná kapacita MŽP, které by novou NPP vyhlášovalo. Přesto se znovu navrhuje přehlášení MZCHÚ o rozšíření území NPP o další geologický fenomén kaskád Vaňovského vodopádu se skalním amfiteátre čedičových sloupů a blízkou skalní stěnou tyčící se podél NS Vrkoč – Větruše. Důvody rozšíření území vychází z logické návaznosti spojení dvou blízkých a na sebe navazujících geologicko-geomorfologických fenoménů v jeden chráněný celek s režimem jednotného systému péče a ochrany. Celková rozloha nové NPP by představovala cca 12 ha.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Bez návrhu.

c) ostatní

Bez návrhu.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Zpřístupněnými částmi NPP je území pod čelní stěnou Vrkoče a skalní vyhlídka. Turistická cesta k vyhlídce prochází ochranným pásmem, nebo mimo území NPP. Využíváním turistické cesty jsou zároveň návštěvníci usměrňováni v pohybu po území. Jiný způsob regulace není potřeba. I přes svou atraktivnost a snadnou dostupnost netrpí území takovou zátěží, kterou by bylo nutno regulovat. Návštěvnost se projevuje odhozenými odpadky, to je však běžný jev i na kterémkoliv jiném místě. Řešením je pravidelný sběr odpadků pracovníkem správy CHKO při každé kontrole NPP.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

V rámci zlepšení stavu informační návštěvnické infrastruktury jsou všechny 4 hraniční stojany osazeny dodatkovými infotabulkami. Společně s velkými infopanely NS existuje pro návštěvníky kvalitní a dostačující informační popis území. Infopanely (1 ks u parkoviště, 1 ks pod vodopádem a 1 ks před vyhlídkou) jsou součástí NS Vrkoč – Větruše spravované Magistrátem města Ústí nad Labem a zároveň jsou v jejím majetku. Tento úřad provádí údržbu infopanelů, poslední oprava byla provedena na jaře 2026. Území NPP je cílem občasných odborných exkurzí s převážně geologickým námětem.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Jedná zejména o skupiny dosud neprozkoumané nebo jen částečně / nedostatečně prozkoumané, které jsou bioindikačně významné a zároveň druhově bohaté:

Hmyz (Insecta): brouci (Coleoptera): epigeické (např. Carabidae – střevlíci, Staphylinidea – drabčíci), arborikolní (např. Buprestidae – krasci, Elateroidea – kovaříci, Cerambycidae – tesaříci) a fytofágní skupiny (pokračování průzkumu) (např. Curculionoidea – nosatci, Chrysomeloidea – mandelinky).

Hmyz (Insecta): blanokřídlí (Hymenoptera), dvoukřídlí (Diptera), ploštice (Heteroptera), rovnokřídlí (Orthoptera).

Obratlovci (kromě letounů).

Botanický inventarizační průzkum byl naposledy prováděn v roce 2013, bylo by proto žádoucí v tomto období plánu péče botanický průzkum zopakovat.

Sledovat zvolené indikátory.

Vzhledem k tomu, že předmětem ochrany je neživá příroda, všechny uvedené návrhy průzkumů nejsou podstatné.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Kácení volné, průměr kmene na pařezu 11-20 cm	20 ks	1	3 460
Individuální odstranění náletu nad 3 m výšky do 10 cm průměru kmene na řezné ploše pařezu	0,03 ha	3	10 200
Seč křovinořezem s odvozem hmoty do 2 km včetně	0,5 ha	24	420 000
Instalace tabulového značení ZCHÚ	4 ks	1	20 640
Vytvoření pruhového značení	0,8 km	1	1 920
Náklady celkem (Kč)			456 220

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

CAJZ V. et al. (1996). České středohoří. Geologická a přírodovědná mapa 1:100 000. 1. Praha. 160 s., Mapa.

ČERNÝ J. (2013). Inventarizační průzkum NPP Vrkoč z oboru motýli (Lepidoptera). 15 s. Inventarizační průzkum. Manuskript. Archivuje AOPK ČR, Správa CHKO České středohoří Litoměřice.

CHOBOT K.; NĚMEC M. et al. (2017). Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. 1. Praha: AOPK ČR. 181 s. Příroda, 34. ISBN 978-80-88076-46-9.

CHVÁTAL P. (1989). Inventarizační průzkum geologický – chráněný přírodní výtvar "Vrkoč průzkum. Manuskript. Archivuje AOPK ČR, regionální pracoviště Správa CHKO České středohoří.

CHYTRÝ M. [ed.] (2007). Vegetace České republiky 1. Travinná a keříčková vegetace: Vegetation of the Czech Republic 1. Grassland and Heathland Vegetation. Vydání 1. Praha: Academia. 526 s. ISBN 978-80-200-1462-7.

CHYTRÝ M. [ed.] (2009). Vegetace České republiky 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. Vegetation of the Czech Republic 2. Ruderal, Weed, Rock and Scree Vegetation. Vyd. 1. Praha: Academia. 520 s. ISBN 978-80-200-1769-7.

CHYTRÝ M. [ed.] (2011). Vegetace České republiky. 3. Vodní a mokřadní vegetace: Vegetation of the Czech Republic. 3. Aquatic and Wetland Vegetation. Vydání 1. Praha: Academia. 827 s. ISBN 978-80-200-1918-9.

- CHYTRÝ M. [ed.] (2013). Vegetace České republiky 4. Lesní a křovinná vegetace. Praha: Academia. 551 s. ISBN 978-80-200-2299-8.
- ČTVRTEČKA R. (2013). Inventarizační průzkum NPP Vrkoč z oboru fytofágní brouci (Coleoptera). 10 s. Inventarizační průzkum. Manuskript. Archivuje AOPK ČR, Správa CHKO České středohoří Litoměřice.
- CULEK M.; GRULICH V.; LAŠTŮVKA Z. et al. (2013). Biogeografické regiony České republiky. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita. 447 s., 1 mapa. ISBN 978-80-210-6693-9.
- DEMEK J.; MACKOVČIN P. (2014). Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Vydání 3. přepracované. Brno: Mendelova univerzita v Brně. 305 s. ISBN 978-80-7509-113-0.
- DRAHOKOUPIL K. (2015). Geometrie a vznik sloupcovité odlučnosti vybraných vulkanitů. 56 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Ústav geologických věd.
- FARKAČ J.; KRÁL D.; ŠKORPÍK M. [eds.] (2005). Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí: Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. Vydání první. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 760 s. ISBN 80-86064-96-4.
- GRULICH V.; CHOBOT K. et al. (2017). Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. 1. Praha: AOPK ČR. 178 s. Příroda, 35. ISBN 978-80-88076-47-6.
- HEJDA R.; FARKAČ J.; CHOBOT K. [eds.] (2017). Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. 1. Praha. 611 s. Příroda, 36. ISBN 978-80-88076-53-7.
- HOLEC J.; BERAN M. [ed.] (2006). Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. Příroda. 24, s. 282. ISSN 1211-3603.
- HORÁČKOVÁ J. (2014). Inventarizační průzkum NPP Vrkoč z oboru: měkkýši. 10 s. Inventarizační průzkum. Manuskript. Archivuje Ústřední seznam ochrany přírody AOPK ČR Praha.
- KUČERA J.; VÁŇA J.; HRADÍLEK Z. (2012). Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis: Bryoflóra České republiky: aktualizace seznamu a červeného seznamu a stručná analýza. Preslia. 84, 3, s. 813–850. ISSN 0032-7786.
- KŮRKA A. (2014). Inventarizační průzkum lokality NPP Vrkoč z oboru: pavouci (Araneae). 17 s. Manuskript. Archivuje Ústřední seznam ochrany přírody AOPK ČR Praha.
- LIŠKA J.; PALICE Z. (2010). Červený seznam lišejníků České republiky (verze 1.1). Příroda. 29, s. 3-66. ISSN 1211-3603.
- MACHOVÁ I. (2013). Inventarizační průzkum NPP Vrkoč z oboru: cévnaté rostliny (floristika a vegetace). Ústí nad Labem. 14 s., fotografická příloha. Manuskript. Archivuje Ústřední seznam ochrany přírody, AOPK ČR, Praha.
- MAJER P. (2013). Inventarizační průzkum NPP Vrkoč z oboru zoologie (letouni). 10 s. Inventarizační průzkum. Manuskript. Archivuje AOPK ČR, Správa CHKO České středohoří Litoměřice.
- MORAVEC P. (2015). Střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae) a velcí drabčíkovití brouci (Coleoptera: Staphylinidae: Staphylinina) NPP Vrkoč. 4 s. Inventarizační průzkum. Manuskript. Archivuje AOPK ČR, Správa CHKO České středohoří, Litoměřice.

- NĚMCOVÁ L. (2014). Inventarizační průzkum NPP Vrkoč z oboru bryologie. 18 s.
- NEPRAŠ K.; KROUFEK R.; BULTAS P. (2008). Severočeskou přírodou, 39: Příspěvek ke květeně Českého středohoří. Litoměřice. 134 s. ISSN 0231-9705.
- NEUHÄUSLOVÁ Z. et al. (1998). Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky: Textová část. Vydání 1. Praha: Academia. 341 s., Příloha Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. ISBN 80-200-0687-7.
- RAPPRICH V. (2012). Za sopkami po Čechách. Praha: Grada Publishing. 240 s. ISBN 978-80-247-3796-6.
- SKALICKÝ V. (1988). Regionálně fytogeografické členění, s. 103–121. In: HEJNÝ, S.; SLAVÍK B. [eds.] et al. Květena České socialistické republiky 1. Vydání 1. Praha: Academia. 557 s., 1 skl. mapa.
- WAGNER B. (2013). Inventarizační průzkum NPP Vrkoč v CHKO České středohoří z oboru lichenologie. 10 s. Inventarizační průzkum. Manuskript. Archivuje AOPK ČR, Správa CHKO České středohoří Litoměřice.

4.3 Seznam používaných zkratk

AOPK ČR – Agentura pro ochranu přírody a krajiny ČR
 CHKO – chráněná krajinná oblast
 EVL – evropsky významná lokalita
 IP – inventarizační průzkum
 IUCN – International Union for Conservation of Nature and Natural Resources
 k.ú. – katastrální území
 KN – katastr nemovitostí
 MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území
 MŽP ČR – Ministerstvo životního prostředí České republiky
 NDOP – nálezová databáze ochrany přírody
 NPP – národní přírodní památka
 OP ZCHÚ – ochranné pásmo zvláště chráněného území
 PK – pozemkový katastr
 PP – přírodní památka
 RP – regionální pracoviště (AOPK ČR)
 SCHKO – správa chráněné krajinné oblasti
 SDO – souhrn doporučených opatření
 SLT – soubor lesních typů
 ZCHÚ – zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Podklady zpracoval: RP SCHKO České středohoří

Na zpracování se podíleli: Chvátal Petr, Moravec Pavel, Tremlová Kateřina

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T2 – **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodům 2.4.2, 2.4.3 a 2.4.4 a k bodu 3.1.2).

Mapy: Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje

Příloha T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1	2,61	Hlavní část parcely č. 384/2 v k.ú. Vaňov se skalním výchozem. Cíl péče: Zachování geologického útvaru čedičové žíly s vějířovitou odlučností sloupců.	Plocha dočasně bez návrhu	–	–	–
2	0,13	Travní plocha pod hlavní skalní stěnou. Cíl péče: Udržení travnaté plochy bez náletů.	Seč křovinořezem s odvozem hmoty do 2 km včetně – Sečení travního porostu na ploše pod čelní stěnou a podél spodní části turistické cesty.	1	1. 6. – 30. 9.	Počet opakování: 2× Za období (roky): 1
3	0,03	Nálet akátu. Cíl péče: Odstranění vzrostlých akátů a zachování pohledu na hlavní skalní stěnu.	Individuální odstranění náletu nad 3 m výšky do 10 cm průměru kmene na řezné ploše pařezu – Odstranění výmladků trnovníku akátu z prostoru u hlavní stěny s použitím chemického přípravku.	1	1. 11. – 31. 3.	Počet opakování: 1× Za období (roky): 5
			Kácení volné, průměr kmene na pařezu 11–20 cm – Kácení trnovníku akátu s předchozí aplikací chemického přípravku.	1	1. 11. – 31. 3.	Jednorázové opatření

Naléhavost – stupně naléhavosti jednotlivých zásahů pro období platnosti plánu péče se uvádí podle následujícího členění:

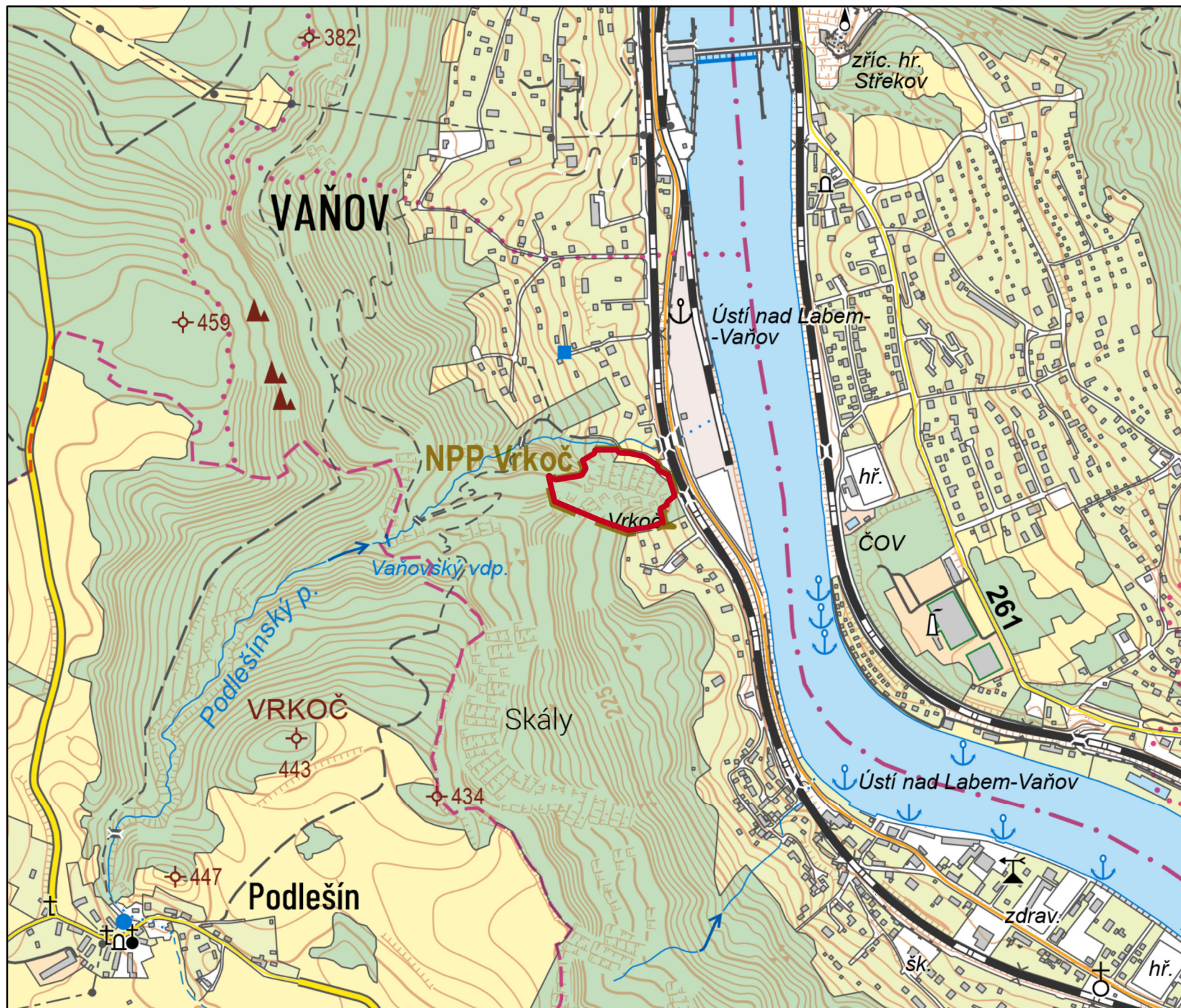
1. stupeň – zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany)
2. stupeň – zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu),
3. stupeň – zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

Příloha M1 - Orientační mapa s vyznačením území národní přírodní památky Vrkoč

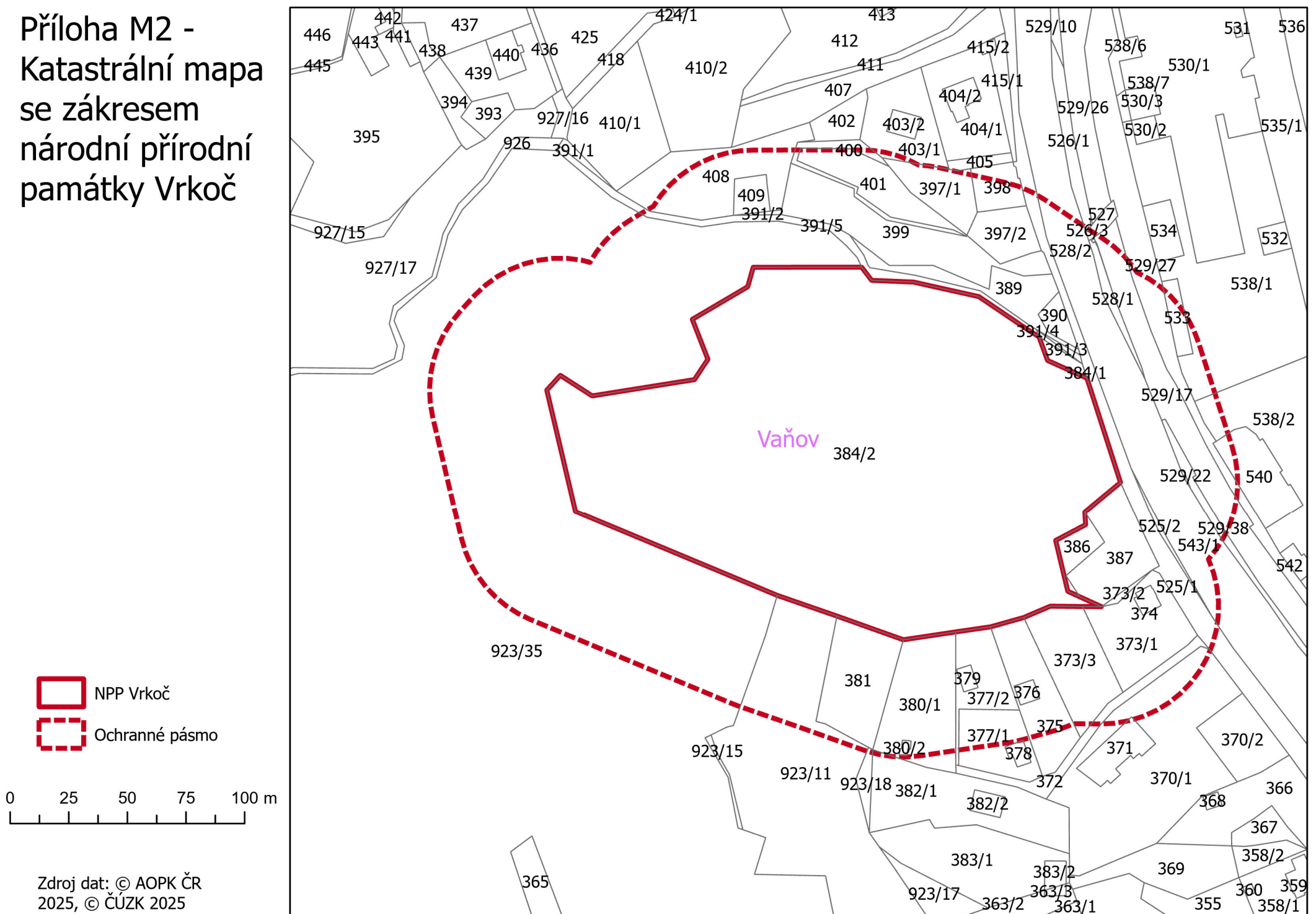

0 100 200 300 400 m

Zdroj dat: © AOPK ČR 2026
© ČÚZK 2026

Příloha M2 - Katastrální mapa se zákresem národní přírodní památky Vrkoč

Příloha M3 - Mapa dílčích ploch a objektů v národní přírodní památce Vrkoč

0 20 40 60 80 m

Zdroj dat: AOPK ČR 2026,
ČÚZK 2026

